

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o stave základného a odporúčaného materiálo-technického a priestorového zabezpečenia a personálneho zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu v základnej umeleckej škole v školskom roku 2018/2019 v SR

V **základných umeleckých školách (ZUŠ)** bolo v školskom roku 2018/2019 Štátnou školskou inšpekciou (ŠŠI) vykonaných **25** tematických inšpekcií (v 19 štátnych, 5 súkromných a 1 cirkevnej). V 1 ZUŠ¹ riaditeľ nevytvoril podmienky na výkon školskej inšpekcie, zriaďovateľ následne požiadal o vyradenie školy zo siete škôl a školských zariadení. Cieľom tematických inšpekcií (TI) bolo zistiť stav základného a odporúčaného materiálo-technického a priestorového zabezpečenia v súlade so Základným a odporúčaným materiálo-technickým a priestorovým zabezpečením výchovno-vzdelávacieho procesu v základnej umeleckej škole, ktoré schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 09. februára 2018 pod číslom 2018/3131:1-10AO pre základné umelecké školy s účinnosťou od 1. septembra 2018 (normatív) a personálneho zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu. Vyučovací jazyk slovenský malo **24** ZUŠ a slovenský a maďarský jazyk **1** subjekt. Navštevovalo ich spolu **9 296** detí/žiakov (4 556 v hudobnom, 2 647 vo výtvarnom, 1 522 v tanečnom, 550 v literárno-dramatickom odbore a 21 v odbore audiovizuálnej a multimediálnej tvorby). Umeleckú výchovu a vzdelávanie týchto žiakov zabezpečovalo 511 pedagogických zamestnancov (**459** interných a **52** externých). Z počtu **50** elokovaných pracovísk (EP) nebolo 11 EP² zaradených do siete škôl a školských zariadení v SR. V ZUŠ a v ich EP boli zriadené odbory individuálneho aj kolektívneho vyučovania – hudobný (HO), výtvarný (VO), tanečný (TO), literárno-dramatický (LDO) a odbor audiovizuálnej a multimediálnej tvorby (OAVMT³).

Základné priestorové podmienky a materiálo-technické zabezpečenie (MTZ) a personálne zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu pre ZUŠ boli kontrolované na všetkých zriadených pracoviskách vrátane EP a vo všetkých zriadených umeleckých odboroch. Väčšina škôl mala hlavné pracoviská vo vlastných priestoroch, časť v prenajatých objektoch. EP sa zväčša nachádzali v budovách materských/základných/stredných škôl (niektoré učebne v školách slúžili na výučbu žiakov dvoch odborov, počas týždňa sa v priestoroch striedali), z menšej časti v budovách miest a obcí (kultúrnych/spoločenských/divadelných sálach...). Výchovno-vzdelávací proces sa realizoval v 516 učebniach a v 656 triedach pre teoretické a praktické vyučovanie.

Priestorové zabezpečenie

Požiadavky na priestorové zabezpečenie *teoretického* vyučovania v **HO** (odborné učebne pre teoretické vyučovanie s vyhradeným priestorom pre spoločné činnosti) spĺňalo 96 % kontrolovaných pracovísk. Učebné priestory pre *praktické vyučovanie* (odborné učebne pre skupinové a pre individuálne vyučovanie) podľa jednotlivých študijných zameraní a vyučovacích predmetov boli vytvorené na každom pracovisku, sporadicky sa v jednej učebni vyučovali aj dva príbuzné predmety.

¹ ZUŠ Jána Kollára, Kollárovo námestie 31/1, Mošovce

² EP, Pod hájom 10, Ľubotice; EP, Budovateľská 34/A, Prešov; EP MŠ, A. Prídavka 1, Prešov; EP MŠ, Bratislavská 3, Prešov; EP MŠ Československej armády 20, Prešov; EP MŠ, Sládkovičova 3, Prešov; EP MŠ, Demjata 129; EP MŠ, Hlavná 367/7, Kapušany; EP MŠ, Kokošovce 114; EP MŠ Podhorany 109; EP MŠ Hviezdoslavova 2, Ladce

³ ZUŠ Dezidera Kardoša, Novomeského 3, Bánovce nad Bebravou – odbor zriadili bez súhlasu Ministerstva školstva vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (MŠVVaŠ SR)

Výchovno-vzdelávací proces na EP sa najčastejšie uskutočňoval v samostatných priestoroch vyhradených pre činnosť ZUŠ, v klasických triedach materských/základných/stredných škôl (s ich štandardným vybavením) alebo v priestoroch miest či obcí. Ojedinele subjekty na základe vlastných priestorových a ekonomických podmienok disponovali koncertnými sálami (patria k odporúčanému vybaveniu) s klavírnymi krídlami a skúšobňami pre skupinové vyučovanie. K priestorom prináležali aj odborné knižnice a sklady.

*Požiadavky normatívu spĺňalo celkovo 96 % učebných priestorov **teoretického** a 100 % **praktického** vyučovania v HO.*

Plnenie požiadaviek na základné priestorové zabezpečenie **VO** bolo kontrolované na 47 pracoviskách. Školy disponovali samostatnými výtvarnými ateliérmi/učebňami s oddelenou časťou pre modelovacie práce, vytvoreným oddeleným priestorom pre pracovisko vybavené počítačmi/multimediálnymi ateliérmi, odbornou knižnicou a skladovými priestormi. Na takmer 30 % pracovísk však absentovali základné učebné priestory nevyhnutné pre vyučovanie realizované formou praktických výtvarných činností. Edukácia na EP sa realizovala v štandardných triedach materských/základných/stredných škôl vyhradených pre činnosť ZUŠ. Priestory na niektorých EP boli využívané univerzálne (trieda/kabinet/dielňa), slúžili pre všetky vzdelávacie aktivity (atelier, modelovňa, pracovisko s PC, skladový priestor a odborná knižnica). Ojedinele školy disponovali dielňou a fotokomorou na realizovanie edukácie digitálnym alebo mokrým procesom. Pre multimediálne aktivity im základné školy poskytovali počítačové učebne.

Základné priestorové zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu vo VO zodpovedalo požiadavkám normatívu na 70 % pracovísk.

Vzdelávanie v **LDO** sa realizovalo na 22 pracoviskách. Na základe špecifik a požiadaviek odboru mali na všetkých pracoviskách zabezpečené učebné priestory s priamym vetraním a osvetlením (odborná učebňa pre vyučovanie s vyhradeným priestorom pre spoločné činnosti a učebňa pre praktické vyučovanie jednotlivých predmetov podľa študijných zameraní LDO), ktoré umožňovali realizovať spoločné činnosti *teoretického* i *praktického* zamerania. Časť subjektov disponovala z odporúčaných učebných priestorov normatívu divadelnými sálami, v jednej škole priestraný vstupný priestor bol nadštandardne vybavený mobilným hľadiskom s možnosťou jeho úpravy podľa aktuálneho využitia.

*Z kontrolovaných subjektov priestorové požiadavky v LDO stanovené normatívom spĺňalo 100 % pracovísk pre **teoretické** a **praktické** vyučovanie.*

Vzdelávanie v **TO** sa uskutočňovalo na 40 kontrolovaných pracoviskách. Školy na 73 % pracovísk mali zriadené priestory spĺňajúce predpísané parametre *praktického* vyučovania. Zistené nedostatky sa týkali nevyhovujúcej veľkosti učebného priestoru, jeho osvetlenia, nezodpovedajúcej výšky stropu, niekde absentovalo priame vetranie, chýbali šatne pre dievčatá a chlapcov alebo miestnosť na kostýmy a tanečné rekvizity. Vyučovanie tanca sa realizovalo v samostatných vyčlenených priestoroch určených iba pre túto činnosť, ojedinele v koncertnej či divadelnej sále.

*V kontrolovaných subjektoch 27 % učebných priestorov **praktického** vyučovania nespĺňalo požiadavky normatívu.*

Edukácia **OAVMT** bola prevádzkovaná v 1 ZUŠ. Priestorové podmienky na realizáciu všetkých *teoretických*⁴ i *praktických*⁵ aktivít boli v súlade s požiadavkami normatívu.

*Priestorové požiadavky stanovené normatívom pre **teoretické** a **praktické** vyučovanie boli splnené na 100 %.*

⁴ učebňa výpočtovej techniky a odborná knižnica vrátane DVD-téky

⁵ atelier audiovizuálnej tvorby, výtvarný atelier, strihové a zvukové pracovisko

Materiálno-technické zabezpečenie

Z 51 pracovísk **HO** nespĺňalo normatív materiálno-technického zabezpečenia (MTZ) 24 % pre *teoretické* a 35 % pre *praktické* vyučovanie. Najčastejšie absentovali hudobné nástroje, stoličky pod nohy, ojedinele koberec v učebniach pre prípravnú hudobnú výchovu, PC/notebook s reproduktorom, veľké zrkadlá, plátno, či sada strún. Nad rámec základného a odporúčaného vybavenia učebných priestorov v **HO** disponovala ZUŠ 2 cimbalmi, 1 čembalom, koncertnými krídlami v klavírných triedach, čím sa zvýšila kvalitatívna úroveň vyučovania.

Požiadavky normatívu MTZ spĺňalo pre teoretické 76 % a pre praktické vyučovanie 65 % pracovísk HO.

Na 47 pracoviskách, v ktorých sa uskutočňovalo vzdelávanie vo **VO**, požiadavky normatívu na MTZ nedodržalo až 89 % z nich (neposkytovali dostatočné podmienky základného/nevyhnutného vybavenia pre zabezpečenie prípravy žiakov daného odboru vzdelávania). Väčšine subjektov chýbali praktikáble/pódium, prenosné svietidlá, PC zostavy so strihovým, grafickým a 3D modelačným softvérom s napojením na internet, dataprojektor a videokamera, skener, grafický lis, ojedinele busty/predlohy na kreslenie, stôl na odlievacie práce, regál na uloženie pomôcok, v skladových priestoroch zásuvky na archivovanie žiackych prác, odborná literatúra, časopisy a pod. Niektoré kontrolované subjekty nemali zabezpečené potrebné MTZ modelovne a multimediálneho ateliéru. Len ojedinele školy disponovali nadštandardným vybavením (grafické tablety; vzdelávací softvér, drevopec – exteriérová pec na vypaľovanie keramiky; modelovňa s hrnčiarskym kruhom a keramikou pecou).

Požiadavky MTZ stanovené normatívom spĺňalo len 11 % pracovísk praktického vyučovania.

V **TO**, ktorý sa vyučoval na 40 pracoviskách, absentovala najčastejšie vhodná tanečná podlaha, chýbali zrkadlá, klavír, baletné tyče, cvičebné podložky pre žiakov, videokamera, gymnastické koberce, odborná literatúra, časopisy, kostýmové vybavenie žiakov a pod. Normatívom stanovené MTZ nebolo dodržané na 68 % pracovísk *praktického* vyučovania. Nedostatky rôzneho charakteru sa vyskytli takmer na všetkých kontrolovaných pracoviskách.

Požiadavky normatívu MTZ spĺňalo 32 % pracovísk praktického vyučovania.

Edukácia v **LDO** bola realizovaná na 22 pracoviskách, z nich požiadavky normatívu nespĺňalo takmer 41 % pre *teoretické* a 45 % pre *praktické* vyučovanie. Najčastejšie v MTZ absentovali podlahy aspoň z časti pokryté kobercom, súbory bábok, zvonkohry s paličkami, rytmické a melodicky ľahko ovládateľné nástroje, stierateľné tabule s popisovačmi, PC zostavy/notebooky s reproduktormi, praktikáble, chýbajúce paravány. Nadštandardne bol v jednej ZUŠ vybavený javiskový priestor praktikáblami, hudobnými nástrojmi, zosilňovačmi, reproduktormi a divadelnými rekvizitami.

Požiadavky normatívu MTZ spĺňalo 59 % pracovísk pre teoretické a 55 % pracovísk pre praktické vyučovanie.

Výchovno-vzdelávací proces v **OAVMT** bol realizovaný v 1 kontrolovanej ZUŠ. Na pracovisku sa nachádzala audiovizuálna, ozvučovací a osvetľovacia technika, ktorá zodpovedala požiadavkám normatívu. Aktivity výtvarného charakteru sa uskutočňovali vo výtvarnom ateliéri **VO**.

Požiadavky normatívu MTZ spĺňalo pracovisko teoretického i praktického vyučovania.

Personálne zabezpečenie

Umeleckú výchovu a vzdelávanie na hlavných i EP zabezpečovalo **459** interných a **52** externých pedagogických zamestnancov (PZ). V **TO** vyučovalo 45 PZ, z nich 30 (66,67 %) spĺňalo kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky, vo **VO**

63 PZ, z nich 62 (98,41 %) spĺňalo kvalifikačné predpoklady, v LDO bol edukačný proces zabezpečený 24 PZ, z nich 18 (75 %) spĺňalo kvalifikačné predpoklady a v HO pracovalo 377 PZ, z nich 359 (95,22 %) spĺňalo kvalifikačné predpoklady. Vyučovanie v OAMT zabezpečovali 2 interní PZ nespĺňajúci kvalifikačné predpoklady. Z dôvodu nedostatočného zabezpečenia personálnych podmienok pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady pre výkon pedagogickej činnosti v ZUŠ v 2 subjektoch⁶ boli spájané ročníky do skupín v rozpore s RUP ŠVP.

Väčšina vedúcich zamestnancov spĺňala zákonom stanovené požiadavky na výkon riadiacej funkcie v zmysle platných právnych predpisov, nedostatky sa vyskytli v 3 školách. Vedúci pedagogickí zamestnanci nespĺňali zákonom stanovené požiadavky na výkon riadiacej funkcie – riaditelia 3 subjektov⁷ neabsolvovali funkčné vzdelávanie alebo funkčné inovačné vzdelávanie, alebo nevykonali I. atestáciu⁸. Taktiež riaditeľka⁹ neabsolvovala študijný alebo vzdelávací program v študijnom odbore poskytujúcom požadovaný stupeň vzdelania pre ZUŠ.

Zriaďovatelia¹⁰ škôl boli upozornení na nedostatky v zabezpečení odbornosti vyučovania (ak bola odbornosť vyučovania zaistená na menej ako 70 %).

Iné zistenia

- V 1 ZUŠ¹¹ kontrolou počtu žiakov uvedených v informačnom dotazníku pre riaditeľa školy podľa výkazov o ZUŠ k 15. 09. 2018 a v triednych knihách bol zistený nesúlad (v HO vo výkazoch k 15. 09. 2018 (24-01 a 40-01). Evidovaných bolo 56 žiakov v individuálnej forme štúdia, čo bolo o 37 žiakov viac ako v triednej knihe v predmete hudobná náuka, ktorý je povinný pre všetkých žiakov v I. časti základného štúdia v HO ZUŠ; v TO vo výkaze 24-01 k 15. 09. 2018 bolo v skupinovej forme základného štúdia na I. a II. stupni evidovaných 185 žiakov, čo bolo o 30 viac ako v predložených triednych knihách).

Záver

Kontrolované ZUŠ v zriadených umeleckých odboroch (HO, TO, VO, LDO a OAVMT) zabezpečovali umeleckú výchovu a vzdelávanie pre 9 296 detí/žiacov. V uvedených odboroch vyučovalo 92 % pedagogických zamestnancov spĺňajúcich požadované kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti v ZUŠ. Vedúci pedagogickí zamestnanci v 12 % subjektov nespĺňali zákonom stanovené požiadavky na výkon riadiacej funkcie.

Požiadavky základného priestorového zabezpečenia pre teoretické vyučovanie v jednotlivých umeleckých odboroch stanovené normatívom v LDO a OAVMT splnili všetky ZUŠ vrátane EP a 96 % pracovísk v HO.

Požiadavky základného priestorového zabezpečenia pre praktické vyučovanie v jednotlivých umeleckých odboroch stanovené normatívom v HO, v LDO a v OAVMT splnili všetky ZUŠ a ich EP. Požiadavky normatívu vo VO splnilo 70 % a v TO 73 % pracovísk.

Materiálno-technické zabezpečenie pre teoretické vyučovanie v jednotlivých umeleckých odboroch, ktoré stanovoval normatív splnilo v HO 76 % ZUŠ a ich EP, v LDO 59 %, a v OAVMT 100 % pracovísk.

⁶ ZUŠ Dezidera Kardoša, Novomeského 3, Bánovce nad Bebravou ; SZUŠ, Volcano, Lipová 8, Handlová

⁷ ZUŠ Kukučínová 27, Šaľa; SZUŠ Volcano, Lipová 8, Handlová; SZUŠ, Bardejovská 25, Ľubotice

⁸ SZUŠ Volcano, Lipová 8, Handlová; SZUŠ, Bardejovská 25, Ľubotice

⁹ SZUŠ, Bardejovská 25, Ľubotice

¹⁰ Mesto Bánovce nad Bebravou; Obec Košeca ; J. Smolková

¹¹ SZUŠ, Volcano, Lipová 8, Handlová

Materiálno-technické zabezpečenie pre praktické vyučovanie v jednotlivých umeleckých odboroch, ktoré stanovoval normatív splnilo v HO 65 % ZUŠ, v TO 32 %, v LDO 55 %, vo VO 11 % a OAVMT 100 % pracovník.

V subjektoch poskytujúcich základné umelecké vzdelávanie spĺňalo 92 % kontrolovaných pracovník požiadavky základného priestorového (najlepšia situácia sa javí v LDO, v OAVMT a v HO) a 62 % pracovník materiálno-technického zabezpečenia (najhorší stav bol zistený vo VO, v TO, v HO, v LDO, vrátane EP).

Vzhľadom na zásadné nedostatky v plnení požiadaviek normatívu na priestorové (VO a TO) a materiálno-technické vybavenie odborov (pre praktické vyučovanie VO, TO, HO, LDO, vrátane EP) sa javí proces zaraďovania ZUŠ do siete, resp. procesy zmien v sieti súvisiace so vznikom EP ako formálne, bez overovania údajov v predložených ŠkVP, súčasťou ktorých je aj charakteristika personálneho zabezpečenia, materiálno-technických a priestorových podmienok.

ŠŠI upozornila zriaďovateľov¹² na porušenie právnych predpisov, ktorých odstránenie bolo v ich kompetencii, boli požiadani o zosúladenie súčasného stavu so všeobecne záväznými právnymi a rezortnými predpismi.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- aktualizovať iŠkVP v súlade so ŠVP
- zabezpečiť v spolupráci so zriaďovateľmi základné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu v ZUŠ a ich EP v súlade s normatívom
- zaistiť výchovno-vzdelávací proces pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti v ZUŠ
- realizovať výchovu a vzdelávanie v takých EP, v ktorých sú na to vytvorené vhodné podmienky

Zriaďovateľom

- zlepšovať kvalitu poskytovaného vzdelávania v ZUŠ vytváraním podmienok pre riaditeľov škôl zabezpečením základného materiálno-technického a priestorového zabezpečenia vrátane EP v súlade s normatívom
- menovať do funkcie vedúcich pedagogických zamestnancov spĺňajúcich zákonom stanovené požiadavky na výkon riadiacej funkcie
- vyvodiť personálne dôsledky u riaditeľov škôl, ktorí neabsolvovali funkčné alebo funkčné inovačné vzdelávanie v zákonom stanovenej lehote
- žiadať MŠVVaŠ SR o zriadenie EP až po dôslednom zhodnotení možnosti priestorového a materiálno-technického zabezpečenia potrebného pre poskytovanie základného umeleckého vzdelania
- organizovať stretnutia vedúcich pedagogických zamestnancov ZUŠ orientované na výmenu skúsenosti v oblasti zabezpečovania priestorového a materiálno-technického vybavenia výchovno-vzdelávacieho procesu

MŠVVaŠ SR

- v procese rozhodovania o zaradení ZUŠ do siete škôl a školských zariadení dôsledne preskúmať/verifikovať ich priestorové a materiálno-technické zabezpečenie podľa platného normatívu
- prehodnotiť aktuálnosť niektorých položiek normatívu (najmä didaktických a technických prostriedkov) s ohľadom na možnosti využitia už modernejších informačno-komunikačných technológií.

¹²Júlia Smolková; Mesto Šaľa; Obec Košeca; Mesto Bánovce nad Bebravou; Petra Kováčiková, Tanečná skupina Volcano, OZ

